

Η Αρχαιολογική Συλλογή Αιδηψού στεγάζεται σε αίθουσα του ημιώροφου του νέου Υδροθεραπευτηρίου του ΕΟΤ. Τα αντικείμενα που κοσμούν τη μικρή Αρχαιολογική Συλλογή στη σημερινή της μορφή προέρχονται είτε από σωστικού χαρακτήρα ανασκαφές είτε από περιουλογή (δηλαδή από αυλές σπιτιών, οδούς και ελεύθερους χώρους) ή από παραδόσεις ιδιωτών της περιοχής.

Ογκώδη εκθέματα κοσμούν τους χώρους υποδοχής του Υδροθεραπευτηρίου, κατανεμημένα ως εξής: στο **ισόγειο**, ενδιαφέρον παρουσιάζει μαρμαρίνη πλάκα των ρωμαϊκών χρόνων με ανάγλυφα τα σύμβολα του Ηρακλή, τη λεοντή και το τόξο, που λατρευόταν κατεξοχήν στην Αιδηψό, συνδεδεμένος με τις ιαματικές πηγές, τη Βόρεια Εύβοια εν γένει αλλά και την υπόλοιπη Εύβοια. Επίσης, μαρμάρινο άγαλμα άνδρος υπερφυσικού μεγέθους, ο οποίος θα κατείχε υψηλή όχι μόνο κοινωνική αλλά και οικονομική θέση στην κοινωνία της αρχαίας πόλης την εποχή της ρωμαιοκρατίας.

Στον **ημιώροφο**, εκτός της αίθουσας της έκθεσης, βλέπουμε τμήμα επιτύμβιας στήλης του 4ου αι. π.Χ. από τα Γιάλτρα. Απεικονίζεται γυμνός νέος σε πολυκλείετα στάση. Επίσης, τμήμα από άγαλμα Ηρακλή της ρωμαϊκής εποχής. Διατηρείται το δεξί πόδι και το δεξί χέρι, με το οποίο κρατάει τη λεοντή. Η εξωτερική κεντρική είσοδος πλαισιώνεται από δύο ενεπίγραφα βάθρα, που απευθύνονται σε τοπικούς άρχοντες.

ΑΙΘΟΥΣΑ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΥΛΛΟΓΗΣ

Τα εκθέματα έχουν τοποθετηθεί έτσι ώστε να αφηγούνται κατά χρονολογική σειρά, ήτοι από τη μεσοελλαδική μέχρι την ύστερη ρωμαϊκή-παλαιοχριστιανική εποχή, τη διαδρομή της σημαντικής αυτής περιοχής.

Πρώτη προθήκη. Εκτίθενται αντικείμενα από τον προϊστορικό οικισμό Κουμπί. Πιο συγκεκριμένα, στο πάνω ράφι έχουμε μεσοελλαδική κεραμική, μινύεια, και στο μεσαίο ράφι πρώιμη μυκηναϊκή κεραμική που φέρει γραπτή διακόσμηση. Η κεραμική αυτή είναι εισηγμένη από τον νησιωτικό ή ηπειρωτικό χώρο, γεγονός που μαρτυρά εμπορικές επαφές εκτός του ευβοϊκού χώρου. Επίσης, έχουμε δύο μυκηναϊκά ειδώλια τύπου Φ και Ψ, πήλινα σφονδύλια, λίθινα εργαλεία, τριβεία, λεπίδες από οψιανό και πυριτόλιθο, ακόμη έξι πελέκεις και σμίλες της πρωτοελλαδικής εποχής (3000 π.Χ.) που παραπέμπουν σε δραστηριότητες οικιακής οικοτεχνίας, αλλά και εν γένει βιοτεχνικές δραστηριότητες. Τα τελευταία (αξίνες και σμίλες) προέρχονται από προϊστορική θέση κοντά στο Προκόπι, το όρος Καντήλι (Μάκιστος).

Δεύτερη προθήκη. Στο πάνω ράφι παρουσιάζονται ευρήματα που καλύπτουν μεγάλη χρονική περίοδο (γεωμετρικοί έως και ρωμαϊκοί χρόνοι) από τα Λουτρά Αιδηψού και το Καστέλλι Γιάλτρων. Ερυθρόμορφη λήκυθος του 5ου αι. π.Χ., κεφάλι από μαρμάρινο αγαλμάτιο μικρού παιδιού, αγαλμάτιο Αφροδίτης ακέφαλο, καθώς επίσης τεμάχιο από μικρών διαστάσεων ρόπαλο. Τα δύο τελευταία αποτελούν μαρτυρία για τη λατρεία Αφροδίτης και Ηρακλή.

Στο μεσαίο ράφι εκτίθενται επιλεγμένοι λύνχοι από την ελληνοιστορική και πρώιμη βυζαντινή εποχή. Ενδιαφέρον παρουσιάζει χάλκινος παλαιοχριστιανικός λύνχος, όπως και λαβή πάματος λύνχου από την ανασκαφή του οικοπέδου Ι. Δαλιανούδη, όπου έχει αποκαλυφθεί δημόσιο λουτρό. Ακόμη, εκτίθενται πήλινες αγνύθες (υφαντικά βάρη) των ελληνιστικών και ρωμαϊκών χρόνων, χάλκινο δαχτυλίδι, νομίσματα και θραύσματα από γυάλινα αγγεία.

Στο κάτω ράφι της ίδιας προθήκης εκτίθενται τμήματα μαρμαρίνης τράπεζας προσφορών από το οικόπεδο Ι. Δαλιανούδη, όπως και μέρος κιονίσκου με ανάγλυφη ουρά δελφινιού από μονόποδο(;) τραπέζι ενδεχομένως.

Εκτός προθηκών αναπτύσσονται σε βάσεις αρχιτεκτονικά μέλη (βάσεις κιόνων και κιονόκρανα, μαρμαρίνη λεκάνη, το κάτω μέρος των ποδιών αγαλμάτων με την πλίνθο τους (βάση), επιτύμβιας στήλης). Άξιος μνείας είναι η αριθ. ευρ. 179 στήλη του 4ου-6ου αι. μ.Χ., που μνημονεύει τον Σώτηρο από τη Χαϊρώνεια της Βοιωτίας, χαλκοτέχνη στο επάγγελμα (σχέση Αιδηψού με τη χαλκοουργία), η αριθ. ευρ. 180 στήλη ενός ναυτικού ονόματι Διογενιανός, με καταγωγή από τη Νικομήδεια της Βιθυνίας. Στο κείμενο της στήλης αυτής (21 στίχοι), γίνεται μεταξύ των άλλων μνεία των περιφημων θερμών-ιαματικών πηγών της πόλης της Αιδηψού. Στο κάτω μέρος εγχάρκτη απόδοσης πλοίου υπομνημάσκει τη σχέση του νεκρού με τη θάλασσα.

Στη στήλη δεξιά της εισόδου της Αρχαιολογικής Συλλογής γίνεται αναφορά σε επάγγελμα, αυτό του ιατρού, γεγονός που προκύπτει από την απεικόνιση ιατρικών εργαλείων στο τύμπανο του αετώματος που επιστέφει τη στήλη αυτή. Στο σώμα της στήλης, ανάγλυφα παράσταση οικογένειας. Το στήσιμο της στήλης έγινε από τους γονείς Λυκούργο και Σοφή για τα παιδιά τους, μνήμη ένεκεν.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ
ΣΥΛΛΟΓΗ ΑΙΔΗΨΟΥ
ARCHAEOLOGICAL
COLLECTION OF AIDIPSO

ΕΥΒΟΙΑ / EUBOEA

i T: 22260 22991

ΚΕΙΜΕΝΑ: Α. ΑΝΕΣΤΗ-ΚΑΡΑΠΑΣΧΑΛΙΔΟΥ
ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΤΑΠ, ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΩΝ

ΤΤΕΧΤ: Α. ΑΝΕΣΤΗ-ΚΑΡΑΠΑΣΧΑΛΙΔΟΥ
TRANSLATION: D. BROWN-KAZAZIS
GENERAL SUPERVISION: ARF, PUBLICATIONS
DEPARTMENT

ΜΝΗΜΕΙΑ ΚΑΙ ΜΟΥΣΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
MONUMENTS AND MUSEUMS OF GREECE

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
HELLENIC REPUBLIC
Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού
Ministry of Culture and Sports

Ταμείο Αρχαιολογικών Πόρων
Archaeological Resources Fund

www.tap.gr

Archaeological Collection of Aidipsos is housed in a gallery on the mezzanine of the Greek Tourist Organization's new Hydromassage Center. The objects that adorn the small Archaeological Collection as it is today have come from salvage excavations, collection (that is, from the courtyards of houses, from roadsides, and from open spaces), or been turned over to the authorities by private individuals living in the area.

Larger and heavier exhibits adorn the reception areas of the Hydromassage center, and are arranged as follows: on the **ground level**, there is an interesting marble plaque of the Roman period depicting in relief the attributes (the lion-skin and the bow) of Heracles, who was worshipped extensively in Aidipsos in connection with the thermal springs, northern Euboea and the rest of Euboea generally. There is also a colossal marble statue of a man who would have held a high position both socially and financially in the society of the ancient city during the period of Roman rule.

On the **mezzanine** outside the exhibition gallery, we see part of a 4th c. BC funerary stele from Gialtra. It shows a nude youth in a Polykleitan pose. There is also part of a statue of Hercules dating to the Roman era; it preserves the right leg and arm, which is holding the lion-skin. The main entrance from the outside is flanked by two inscribed bases for local officials.

GALLERY OF THE ARCHAEOLOGICAL COLLECTION

The antiquities on display here have been arranged so as to offer a chronological narrative of the history of this important region from the Middle Helladic to the Late Roman-Early Christian period.

Display case 1. This case displays objects from the Prehistoric settlement Koumbi. More specifically: on the upper shelf we have Middle Helladic pottery (Minyan Ware), and on the middle shelf Mycenaean painted pottery. This pottery was imported from the islands or mainland, a fact that attests to commercial relations with places outside Euboea. We also have two Mycenaean figurines of the Φ and Ψ types, as well as clay spindle whorls, stone tools, grinders, obsidian and flint blades, six axes and chisels dating to the Early Helladic (3000 BC) which refer to production activities both within and outside the household. The last pieces on display in this case (pick-axes, chisels) are from a Prehistoric site near Prokopi, Mt. Kandili (Makistos).

Display case 2. On the top shelf the finds on display encompass a wide chronological range (Geometric to Roman) and come from the thermal baths at Aidipsos itself as well as Kastelli, Gialtra. Displays include a 5th c. BC red-figure lekythos, the head from a marble statuette of a young child, a headless statuette of Aphrodite, and a piece from a small club. The last two items attest to the worship of Aphrodite and Hercules.

The middle shelf displays a selection of lamps representing the Hellenistic-Roman and Early Byzantine periods. There is an interesting Early Christian bronze lamp, as well as a handle from a lamp lid that came from the excavation of the I. Dalianoudis property where a public bath was discovered. There are also Hellenistic and Roman clay loom weights, a bronze ring, coins, and fragments of glass vases.

On the bottom shelf of Display case 2 there are parts from a marble offering table, also from the Dalianoudis property, as well as part of a colonette with a relief dolphin's tail, possibly from a one-legged table.

Outside the display cases, there is an array of architectural members set on bases (column bases and capitals, a marble basin, the lower part of the legs from statues with their bases, and funerary stelai). Noteworthy pieces include no. 179, a 4th-6th c. AD stele that mentions a man named Soterios from Chaironeia in Boeotia, who was a bronze-worker by profession (showing Aidipsos' connection with bronze-working) and no. 180, the stele of a sailor by the name of Diogenianos, who came from Nikomedeia in Bithynia. In the text on this stele (21 lines), among other things there is a mention of the famous hot-medicinal springs in the city of Aidipsos. On the lower part of this stele, an incised depiction of a boat recalls the deceased's connection with the sea.

On the stele to the right of the entrance to the Archaeological Collection, there is a reference to the profession of physician, as shown by the depiction of medical instruments on the stele's crowning pediment. The main body of the stele has a relief scene of a family; it was set up by the parents, Lykourgos and Sophe, in memory of their children.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ ΑΙΔΙΨΟΥ ARCHAEOLOGICAL COLLECTION OF AIDIPSOS

EYBOIA / EUBOEA

